

Nr 48.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förvärv av mark för skjutbana för Livregementets husarer; given Stockholms slott den 19 januari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 januari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, GJÖRES, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld följande.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1943:250 (s. 21—27) anvisade riksdagen (skrivelse nr 452) å kapitalbudgeten under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, å riksstaten för budgetåret 1943/44 till skjutfält för Bergslagens artilleriregemente m. m. ett investeringsanslag av 1 160 000 kronor. I anslaget ingick en anslagspost å 8 000 kronor till förvärv av mark för skjutbana för Livregementets husarer.

Såsom av propositionen framgår, hade arméförvaltningens fortifikationsstyrelse föreslagit anläggande av nya skjutbanor för såväl Livregementets

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 48—49.

husarer som Göta trängkår, vilka förband gemensamt disponerade en kronan tillhörig, inom Skövde stads område belägen skolskjutningsbana med 12 tavelställ, den s. k. skarpskjutningsbanan. I anslutning därtill hade styrelsen hemställt, att i runt tal 16 000 kronor måtte beräknas för markinköp m. m. I samband därmed borde enligt styrelsen den mark, varå skarpskjutningsbanan var belägen, försäljas till Skövde stad, som förklarar sig villig att för ett pris av 50 750 kronor förvärva marken. För egen del fann jag det emellertid icke motiverat att nedlägga skarpskjutningsbanan, som alltjämt finge anses fullt användbar såsom skolskjutningsbana för eldhandvapen och där tillräcklig mark disponerades för att möjliggöra breddning av skjutvallen och anläggande av ytterligare ett antal tavelställ om så erfordrades. För Skövde stad syntes banans belägenhet icke innebära någon större olägenhet, ehuru det med tanke på stadens framtida utveckling kunde vara av intresse för staden att förvärva marken i fråga. Ur ekonomisk synpunkt fann jag det för statsverket förmånligast att bibehålla denna skjutbana och därigenom undvika de relativt stora kostnader, som vore förbundna med en nyanläggning. Jag föreslog därför, att ifrågavarande bana, som låge väl till i förhållande till Göta trängkårs kaserner, skulle ställas till kårens förfogande samt att en ny bana, användbar även för skjutning med automatvapen, skulle anläggas för Livregementets husarer. Beträffande platsen för sistnämnda bana biträdde jag fortifikationsstyrelsens förslag att densamma skulle förläggas så att i viss utsträckning kronan tillhörig mark kunde utnyttjas. Härutöver erfordrades emellertid ytterligare mark, nämligen ett område av fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶, vilket område vid värdering åsatts ett värde av 6 680 kronor. Då emellertid expropriationsförfarande syntes oundvikligt, ansåg jag mig böra beräkna det för ändamålet erforderliga anslagsbeloppet till 8 000 kronor.

Genom brev den 30 juni 1943 fastställde Kungl. Maj:t stat för anslaget och uppdrog i samband därmed åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse att under beaktande av vad i propositionen i ämnet anförts inkomma med förslag angående användningen av ifrågavarande anslagspost. I skrivelse den 27 oktober 1943 har styrelsen anförts, bland annat, att ägarna till fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶ i Våmb socken förklarar, att de icke vore villiga att sälja den del av fastigheten, som avsåges för anläggande av skjutbanan, samt att de vid en eventuell expropriation av denna fastighetsdel komme att begära inlösen av hela fastigheten, enär ett frånskiljande av det för skjutbanan erforderliga området komme att omöjliggöra användning av återstoden av fastigheten såsom självständig jordbruksfastighet. Styrelsen hemställde, att ett å en skrivelsen bifogad karta närmare angivet område av omkring 3,7 hektar av fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶ måtte få förvärfvas genom expropriation.

Häröver har länsstyrelsen i Skaraborgs län, efter att ha lämnat vederbörande ägare och innehavare av mark så ock annan, som av den begärda expropriationen kunde lida men, tillfälle att yttra sig, den 23 november 1943 avgivit utlåtande och därvid överlämnat från vissa sakägare inkommet yttrande i ärendet.

Sedermera har *arméns fortifikationsförvaltning* den 30 juni 1944 avgivit yttrande i ärendet och därvid anfört i huvudsak följande.

Fortifikationsförvaltningen hade upptagit nya förhandlingar med ägarna till Våmb Lillegården 3¹⁶, vilka därvid förklarat, att de icke ville medgiva en försäljning av det till skjutbana avsedda området men däremot vore villiga att försälja hela fastigheten för en köpeskilling av 45 000 kronor. När den för ifrågavarande markförvärv avsedda anslagsposten å 8 000 kronor vid en frivillig uppgörelse skulle bli otillräcklig, hade fortifikationsförvaltningen låtit undersöka, huruvida Skövde stads myndigheter hade något intresse av att av kronan förvärva den del av fastigheten, som icke erfordrades för anläggande av ifrågavarande skjutbana. Drätselkammaren i Skövde hade förklarat, att staden vore villig att förvärva hela fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶ samt därefter till kronan överlåta det till skjutbana avsedda området för en köpeskilling av 8 000 kronor. Vidare hade staden förklarat sig villig att förvärva ett till skjutbana för Göta trängkår lämpligt område, benämnt Uddagården och bestående av stadsägoområdena nr 60 och 332 samt stadsågan nr 74 i Skövde, vilket område staden sedermera skulle överlåta till kronan samt därå utan kostnad för kronan anlägga en skjutbana för Göta trängkår om 15 tavelställ. Såsom vederlag härför skulle kronan till staden överlåta stadsägorna nr 507, 541—542, 546, 629 och 1162 + 1163 i Skövde, å vilka stadsågor den nuvarande skarpskjutningsbanan vore belägen. Fortifikationsförvaltningen hade funnit förslaget synnerligen förmånligt för kronan. Det för skjutbana för Göta trängkår avsedda området hade vid en år 1941 företagen värdering åsatts ett värde av omkring 4 900 kronor. Stadens kostnader för anläggande av skjutbana för trängkåren, vilken bana enligt senare överenskommelse skulle omfatta 16 tavelställ, syntes kunna beräknas uppgå till i runt tal 90 000 kronor. Det område, varå skarpskjutningsbanan vore anlagd, hade vid en år 1941 företagen värdering åsatts ett värde av 50 750 kronor. När det av staden nu framlagda förslaget med hänsyn till de siffror, som ovan anförts, finge anses ur ekonomisk synpunkt för statsverket förmånligt samt ett realiserande av förslaget syntes medföra ett ordnande av skjutbaneförhållandena för de i Skövde förlagda truppförbanden på ett tillfredsställande sätt, hade fortifikationsförvaltningen godtagit förslaget och under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 januari 1945 med drätselkammaren avslutat ett vid skrivelsen fogat, på grundval av förenämnda förslag uppgjort, den 6 juni och den 27 juni 1944 dagtecknat avtal i ämnet. Militärbefälhavaren för tredje militärområdet hade förklarat sig icke ha något att erinra mot ett lösande av frågan om ordnande av skjutbanor för Livregementets husarer och Göta trängkår i enlighet med det nu framlagda förslaget. — Under återopande av vad sålunda och i övrigt anförts hemställde fortifikationsförvaltningen — med återkallande av fortifikationsstyrelsens i skrivelsen den 27 oktober 1943 gjorda framställning om expropriation — att Kungl. Maj:t måtte *dels* godkänna omförmälda avtal, *dels* bemyndiga fortifikationsförvaltningen att å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar vidtaga samtliga de åtgärder, som kunde föranledas av avtalet, *dels* och ställa omförmälda anslagspost å 8 000 kronor till fortifikationsförvaltningens förfogande för gäldande av köpeskillingen för det till skjutbana för Livregementets husarer avsedda området av Våmb Lillegården 3¹⁶.

I skrivelse den 19 december 1944 har sedermera fortifikationsförvaltningen anmält, att förvaltningen på given anledning upptagit förhandlingar med drätselkammaren i Skövde om framflyttning av den i avtalet stipulerade tiden ävensom av övriga i avtalet fixerade senaste tidpunkter för överlåtelse, till-

träde, anmälan om expropriation, färdigställande m. m. Efter tillmötesgående i detta hänseende från stadens sida hade mellan förvaltningen och drätselkammaren avslutats ett den 29 november och 6 december 1944 dagtecknat tilläggsavtal till förenämnda avtal, enligt vilket tilläggsavtal senaste tidpunkten för Kungl. Maj:ts godkännande av avtalet framflyttats till den 1 juli 1945, i avtalets § 1 mom. 2 stipulerad tidpunkt för kronans tillträde av visst område av fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶ framflyttats till den 1 november 1945 och samtliga övriga i avtalet stipulerade tidpunkter framflyttats sex månader.

I detta sammanhang torde böra erinras, att riksdagen (skrivelse 1943: 335) efter förslag i propositionen 1943: 222 (s. 103) beräknat ett belopp av 74 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941 för anläggande av skolskjutningsbana för Livregementets husarer.

*Departements-
chefen.*

Såsom av det anförda framgår föreligga vissa svårigheter att genomföra expropriationen av det för skjutbaneanläggningen för Livregementets husarer erforderliga området av Våmb Lillegården 3¹⁶ i Våmbsocknen. Emellertid har arméns fortifikationsförvaltning — efter förnyade förhandlingar med Skövde stad — framlagt ett nytt förslag till ordnande av skjutbaneläget för nyssnämnda regemente och Göta trängkår. Förslaget innebär i korthet, att staden skall förvärva hela fastigheten Våmb Lillegården 3¹⁶ och för ett belopp av 8 000 kronor till kronan försälja den del av fastigheten, som erfordras för skjutbanan i fråga. Vidare skall staden för Göta trängkårs räkning på av staden tillhandahållen mark utan kostnad för kronan anlägga en skolskjutningsbana, omfattande 16 tavelställ. I utbyte härför skall staden erhålla ett område om cirka 23 hektar — år 1941 värderat till 50 750 kronor — varå den nuvarande s. k. skarpskjutningsbanan är belägen.

Det nu framlagda förslaget skiljer sig från arméförvaltningens fortifikationsstyrelsens inledningsvis berörda förslag bl. a. såtillvida, att staden numera åtagit sig att utan avgift tillhandahålla mark för samt bygga och bekosta ny skolskjutningsbana för Göta trängkår. Såsom ersättning härför skall staden utan mellangift erhålla den mark, varå kårens nuvarande bana är belägen.

Det sålunda framlagda förslaget synes vara för kronan fördelaktigt. I utbyte för ett till 50 750 kronor värderat område erhåller kronan en ny skolskjutningsbana om 16 tavelställ, vars anläggande av fortifikationsförvaltningen beräknats draga en kostnad av i runt tal 90 000 kronor vartill kommer markvärdet. Den nya banan kommer enligt vad numera upplysts att få en med hänsyn till trängkårens övningsterräng m. m. lämplig placering. Jag biträder därför arméns fortifikationsförvaltnings förslag och förutsätter, att vederbörande myndigheter komma att med staden träffa sådana avtal, att ett ur militär synpunkt fullgott utförande av den nya skjutbaneanläggningen för trängkåren garanteras. Banan avses ej skola anordnas för skjutning med automatvapen. Kostnader för erforderliga lantmåteriförrättningar skola enligt det träffade preliminära avtalet gäldas av staden.

Vid bifall till föreliggande förslag bliva ytterligare medel icke erforderliga. Då den föreslagna transaktionen innebär avhändande av kronan tillhörig mark till ett värde, som överstiger 25 000 kronor, bör emellertid riksdagens samtycke inhämtas. De träffade preliminära avtalen torde därefter i vanlig ordning böra av Kungl. Maj:t godkännas.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att, under de förutsättningar som i det föregående angivits, förutnämnda under arméns fortifikationsförvaltnings förvaltning stående område, omfattande en areal av 23,2 hektar och saluvärderat till 50 750 kronor, må överlåtas till Skövde stad.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

S. Högsell.
